

Karjalaisia kenraaleja

Tasavallan presidentti on ylentänyt 1. Divisioonan komentajan, kenraalimajuri Arvi Akseli Kurenmaan kenraaliluutnantiksi ja Panssariprikaatin komentajan, eversti Tauno Toivo Kopran kenraalimajuriksi.

Kenraaliluutnantti Arvi Akseli Kurenmaa on syntynyt 17. 11. 1900 Kivennavalla.

Kenraalimajuri Tauno Toivo Kopra on syntynyt 11. 5. 1906 Hiitolassa.

Arvi Akseli Kurenmaan.

Tauno Toivo Kopra.

MERKKIPÄIVIÄ

— 80 vuotta täytti runontaitaja Iro Remsu Ruotsissa Boråsissa. Hän on syntynyt Vuokkiniemellä Vienassa 22. 1. 1879. Häneltä on karjalaista kansantietoutta tallettanut prof. P. Virtaranta. Iro on vielä pirteä. Hän on Ruotsin Suomalaisen Ortodoksisen seurakunnan kaikkein ahkerimpia jumalanpalveluksessa kävijöitä.

— 75 vuoden iän saavutti 22. 2. Hyvinkään Vasikjärvellä talousneuvos Helena Virkki, eräs maamme julkisen elämän tunnetuimpia naishahmoja. Hän on syntynyt Suursaarella kalastajan tyttärenä.

*

Myyntiveteraani Vilho Vesänen 70-vuotias.

Karjalaisen kauppamiessuvun esimerkillinen myyntiveteraani Vilho Vesänen täytti huhtikuun 23 p:nä 1959 70 vuotta. Tämä vuosi on hänelle kaksinkertainen juhluvuosi. Tänä vuonna tulee hän toimineeksi 50 vuotta myyntimiehenä maamme teollisuuden ja tukkukaupan parissa. Se on pitkä aika tällaisessa vaativassa ja hermoja kysyvässä työssä. Monet tuulet ja tuiskut ovat hänen liikemiestaipaleensa aikana myllertäneet. On ollut nousua ja laskua, sotia ja rauhaa. Vuoroin ovat hinnat nousseet ja vuoroin laskeneet. Karjalaisella sitkeydellä ja kauppamiestaidolla on näistä karikoista Vilho Vesänen selvinnyt niin hyvin, että vieläkin iskee kauppaa siinä kuin nuoremmatkin miehet.

Vilho Vesänen on Jyskyjärven poikia. Sieltä hän siirtyi Nummelaan, sukulaisten liikkeeseen, edelleen T. Popoville, Hyrylän Osuusliikkeeseen, josta siirtyi myyntimiehen uralle, ensin Paperipussi- ja Kauppaosakeyhtiöön, sitten vuoronperään Tampereen Pukutehdas Oy., Otto Kindberg, Törhönen & Vesänen Oy., Alanne & Kumpp., B. Nemeschansky, Aug. Marttila, Juho Lappi-Seppälä, Tukku Oy. Paavilainen, V. Rautio, Tukkuliike Yrjö Setälä ja Tukkuliike K. V. Julin, jonka palveluksessa edelleen toimii.

Lehtemme yhtyy onnittelijoiden joukkoon ja toivottaa vielä hyviä tilauksia tälle kaupan veteraanille.

Autonajokortin omaava, mieluummin
oman auton omistava, karjalaisen
muistitietouden keruutyöstä
kiinnostunut

HENKIÖ

halutaan kahden viikon matkalle kesä-
kuun 1 p:n ja elokuun 15 p:n välisenä
aikana. Tarkempia tietoja saa kirjoit-
tamalla osoitteella: Maisteri Maiju
Keynäs, Karjalan Sivistysseura, Kasar-
mikatu 25 C, Helsinki.

— 70 vuotta täyttää 18. 5. 59 Pekka Pitkä-
niemi Mölndalissa (Göteborg) Ruotsissa. Hän
on syntynyt Tunkualla 18. 5. 1889 maanviljelijän
poikana. Hän taisteli aikoinaan pelottomasti hei-
momme vapauden puolesta ja myöhemmin osallistui
maamme viimeisiin puolustusotiin. Karjalaisen
mielensä on Pekka säilyttänyt myös Ruotsissa.
Viimevuotisilla heimojuhilla Pekka sai kyykkä-
herätyksen, innosti Göteborgin karjalaiset, val-
mensi heidät näyttäen itsekkin hyvää esimerkkiä ja
johti heidät voittoon Ruotsin kyykkämestaruudesta
taisteltaessa. Siitä hän sai kunnianimen »kyykkä-
kuningas».

— 60 vuotta täytti 9. 5. 59 Nikolai Pajarina
Hoforsissa Ruotsissa. Hän on syntynyt Aun-
uksen Mäntyselässä, ottanut osaa heimomme va-
pautumisyrityksiin, toiminut Veitsiluoto Oy:n pal-
veluksessa ja varmuuden vuoksi siirtynyt Ruotsiin.
Hän on vastaperustetun ortodoksisen seurakun-
nan innokas jäsen ja Åshammarin-Hoforsin tiis-
tiseurin puheenjohtaja.

— 60 vuotta täytti 15. 2. 59 Yrjö Isajeff
Hoforsissa Ruotsissa. Hän on syntynyt Rukajär-
vellä.

— 60 vuotta täytti 8. 2. 59 Heikki JärtsEFF
Martinniemiellä. Hän on kotoisin Aunuksesta.

— 50 vuotta täytti Kajaanissa 10. 4. toimitus-
johtaja Pauli Ipatti. Ipatin suku on kotoisin
Aunuksesta, Lepolan pitäjän Muujärven kylästä.
Pauli Ipatti on syntynyt Kuhmossa, käynyt keski-
koulun Kajaanissa ja kauppaopiston Kuopiossa,
minkä jälkeen hän tuli J. A. Ipatti Oy:n palve-
lukseseen. Hän toimii tämän yhtiön sekä sen kuu-
den sisaryhtiön toimitusjohtajana ja hallituksen
puheenjohtajana. Toimitusjohtaja Ipatti on ollut
Kajaanin kauppakamariosaston puheenjohtajana
useaan otteeseen kuuluen edelleen osaston ja Oulun
kauppakamarin hallitukseen sekä on Keskus-

kauppakamarin jäsen. Hän on kuulunut Yksityis-
yrittäjien liiton valtuuskuntaan, toiminut Yksityis-
yrittäjien Kainuun aluejärjestön puheenjohtajana
ja hallituksen jäsenenä sekä ollut Kajaanin kau-
punginvaltuutettu vv. 1951—53. Hän on ollut Kai-
nuun Kansallisliiton puheenjohtajana ja on kirkko-
valtuuston jäsen.

Toimitusjohtaja Ipatin harrastuspiiriin kuuluu
mm. partiotyö, jossa hän on ollut aktiivisesti mu-
kana vuosikymmeniä toimien parhailaan Kainuun
partiolippukuntien vanhempainneuvoston puheen-
johtajana. Niinikään hän on ollut mukana pai-
kallisen reserviupseerikerhon ja -piirin toimin-
nassa perustamisesta lukien ja kuulunut niiden
hallitukseen. Hän oli mukana suojeluskuntatyössä
ja osallistui talvisotaan komppanianpäällikkönä
rajavartiojoukoissa sekä jatkosotaan kaukopartio-
joukoissa, jolloin toimi myös heimoveljensä ma-
juri P. Marttinan kaukopartio-osaston varapääl-
likkönä. Sotilasarvoltaan hän on kapteeni.

Vienankarjalaiset häät Kuhmossa

K a j a a n i, 25. 3. 59.

Kuhmon Vartiuskylä, joka sijaitsee tiettömän
taipaleen takana lähellä itärajaa, oli viime sun-
nuntaina erikoisen mielenkiinnon kohteena. He-
vosilla, suksilla ja jalkaisin sinne oli vaeltanut
väkeä n. 300 henkeä seuraamaan vienankarjalaisia
häämenoja.

Tapahtumapaikkana oli vanha, kuuluisa Rimmin
talo, joka sijaitsee vaaran laella Änättijärven poh-
joispuolella. Rajalle on matkaa 6 km. Täällä vie-
rillivat mm. Gallén-Kallela, Emil Wickström ja
ruotsalainen taidemaalarikreivi Louis Sparre, jot-
ka kaikki ovat tallettaneet tämän entisen vienan-
karjalaiskylän näkymiä. He pysähtyivät Rimmin
talossa useitakin kertoja 1890-luvun alkupuolella
tekemillään Vienan-Karjalan matkoillaan.

Käynneistään Rimmissä kertoo kreivi Sparre kir-
jassaan Kalevalan kansaa katsomassa, kehuu talon
mallikelpoista sivistystä ja pukujen tavatonta väri-
loistoa.

Nykyisin tämä vienankarjalainen asutus on mel-
kein kadonnut, mutta vanhoja tapoja yritetään
vaalia ja siinä mielessä oli sunnuntain hääsere-
moniatkin järjestetty — ja hyvällä yleisömenes-
tyksellä.

Lempi Jääskeläinen ylioppilaille

Viipurilaisen osakunnan Evakkokerhon talviso-
dan päättymisen muistojuhlissa 10. 3. 59 lausui
kirjailija Lempi Jääskeläinen ylioppilaille
näin:

Puhutaan hyvin paljon siitä, että on tarpeel-
lista säilyttää Karjalan murre, tavat, s.o. henki-
nen perintö. Mutta se ei riitä. Missä ovat Kar-
jalan historian tutkijat. Missä ovat karjalaisen
kansantieteen tutkijat. Missä ovat kansanrunon
tutkijat. Niitä ei ole kuin muutama kourallinen.
Aikanaan Maria Lallukka teki lahjoituksen Jal-
mari Finnelle, että hän tutkisi Karjalan oloja.
Jalmari Finne laati sillä Hämeen asutusluettelon.

Sevettijärven koltat

Lapin Sivistysseuran vuosijuhlassa 1. 3. Kalifornian yliopiston antropologisen osaston tutkija Pertti Pelto esitelmöi Sevettijärven kolttayhdyskunnasta, johon hän on perehtynyt runsaan vuoden ajan. Hän kertoi kolttain elämästä eri vuodenaikoina näyttäen samalla värikuvia.

Talvella poronhoito määrää toiminnan, kesällä pääasiassa kalastus ja ansiotyöt. Voidaan kuitenkin sanoa, että poro vallitsee kolttain ajatusmaailmaa ja porokarjaan liittyvät kysymykset vaikuttavat tulevaisuuden suunnitelmiin. Tämä ihmisryhmä, joka aikaisemmin eli hyvin eristyneenä eurooppalaisesta elämästä, on sodan aiheuttaman evakoinnin ja sitä seuranneen uudelle asuinseudulle siirtymisen vuoksi joutunut murroskauteen.

— Toimitusjohtaja Teppo I v a k k o kuoli 31. 3. 59 lyhyen sairauden jälkeen. Hän oli syntynyt 31. 12. 1904 Salmassa. Lopetettuaan koulunkäyntinsä hän toimi Sorvalin Saha Oy:ssä. Aunuksen Puuliike Oy:ssä hän oli lautatarhanhoitajana yli 10 v. Vuonna 1941 hän tuli Helsinkiin J. Ivakko Puutavaraliike Oy:n apulaisjohtajaksi.

Vuonna 1919 nuorena yhteiskoululaisena Teppo Ivakko osallistui Aunuksen retkikuntaan. Talvisodassa hän osallistui Tolvajärven taisteluihin sekä jatkosodassa Keski-Kannaksen taisteluihin. Sotilasarvoltaan hän oli luutnantti.

— Liikemies Feodor H i l k a m o kuoli Kuopiossa 31. 1. 1959. Hän oli syntynyt Aunuksen Tulemajärvellä 3. 7. 1900. Hän otti osaa heimomme vapauttamisyryksiin. Myöhemmän hän toimi kauppiana Pitkärannassa ja Helsingissä sekä lopuksi pesulanharjoittajana Kuopiossa.

— Viron etevin fennougristi, Tarton yliopiston entinen uralilaisen kielitieteen professori Julius M a r k kuoli 2. 3. 59 Seattlessa, Yhdysvalloissa lähes 69 vuoden ikäisenä.

— Helvi S a n n i k k a kuoli odottamatta 29. 3. 59. Hän oli syntynyt Suistamolla 9. 8. 1924.

— Paraskeva S a a j a n n e o.s. Sissonen kuoli 4. 2. 59 Helsingissä. Hän oli syntynyt 8. 11. 1877 Suojärvellä.

— Viva L e h t o o.s. Saria kuoli 20. 2. 59 Helsingissä. Hän oli syntynyt 5. 6. 1905 Suistamolla.

Karjalan hengelliset päivät

(B. K.) Karjalan Liitto oli helmikuun aikana järjestänyt Lahteen Karjalan 1. hengelliset päivät. Näihin ottivat osaa molemmat kirkkokuntamme veljellisessä sovussa. Pidän ajatuksesta ja toivon jokavuotista tämänkaltaista valtakunnallista tilaisuutta. Tahdon kysyä: eikö voitaisi näitä päiviä satuttaa Kalevalan päivän kohdalle? Eikö tässä

tilaisuudessa ortodoksinen kirkkomme voisi pitää sielunmessua ruononlaulajillemme, jotka, kuten tiedetään, olivat ortodokseja?

Hengelliset päivät olivat antoisat. Erittäin merkittäviä ajatuksia toi esille piispa P a a v a l i. Esitämme hänen sanomansa lukijakunnallemme:

On sanottu Karjalan värien, punaisen ja mustan, kuvastavan ilon ja surun tasapainoisuutta karjalaisen sielussa, sitä sisäistä harmoniaa, josta on varaa uhrata sydämen lämpöä ja välittömyyttä kanssaihmisille.

Mitä kaikkia kohtaloita lieneekään ollut vuosisatojen aikana virittämässä mainittuun sopusointuun karjalaisen luonnonherkkää sielunkannelta, meidän ei sovi unohtaa, että sen syvimät ja harvaimmat soinnut ovat lähtöisin kristinuskon lähes tuhatvuotisesta vaikutuksesta. Karjalaisen sielunelämä jaloimmillaan — esim. Kyllikki Mäntylän Oprissa — kuvastaa juuri kristillisiä hyveitä: elämän jokapäiväisiin askareisiin sovellettua uskoa ja rakkautta, kuin myös nöyrää luottamusta Luojaan ja Kaitsijaan. Ei siinä ole estoja, ei sopeutumisvaikeuksia eikä muitakaan psykoterapiaan turvautuvan ihmisen ongelmia, sillä elämän pohjasävelenä on aito Jumalan pelko, uhrautuva ja anteeksiantava lähimmäisen rakkaus, sydämen irrallisuus maallisista kalleuksista, kaikki nuo evankeliumin korostamat kristilliset hyveet.

Mutta tuo Opri ei ole vain kirjailijan loihdima ihannekuva. Varmaan monella meistä, meille hengellisille päiville kokoontuneista, on omakohtaisia kokemuksia ja muistoja tällaisista aidoista Jumalan ihmisistä. Ehkäpä jollakin on ollut onni omistaa sellainen isässään tai äidissään tai isovanhemmissaan, ja nuorempi polvi on ainakin kuullut sellaisista kerrottavan. Karjalan vanhan kansan sopusuhtaista sielun ja ruumiin terveyttä sattuvasti kuvastaa erään suojärveläisen muisto korkeaan ikään ehtineestä isästään, jolla oli tapana sanoa: »Kaksi ovea jäi minulta aukaisematta — lakituvan ja lääkärin.»

Nyt on tuo evankelisten hyveitten aateloima Karjalan vanha kansa siirtymässä muistojen joukkoon. Se karjalaisuus, jota me nykypolvi edustamme, on myös jaloimman heimoperinteemme, hengellisen elämän, osalta ns. jälkikarjalaisuutta, »kalpeata heijastusta heimon alkuperäisestä, väkevästä voimasta», Erkki Paavolaisen sanontaa käyttäkseni. Oman ympäristön ja kotoisen maaperän menettäneenä karjalainen kulttuuri on enimmiltä osiltaan jo taakse jäänyttä elämää, jota ei enää voi tavoittaa, mutta mainitun karjalaisen kirjailijan tavoin voimme todeta, että »himentyneitten varjokuvienkin tallettaminen on antavampaa kuin täydellisen tyhjiön leviäminen kaiken menetetyn ylle».

Mutta onko todella kaikki menetetty? Sanoisin, että karjalaisuuden jaloin perintö on jällellä, tai kuten meillä ortodokseilla on tapana sanoa: sen sielu on jällellä, nim. isien uskon perinne.

Vaalien kukin omaa uskonperintöämme ja saaden hengenravintomme oman kirkon lähteistä, meillä karjalaisilla on mahdollisuuksia kokoontua monien juhlien merkeissä saman heimon lapsina muistelemaan yhdessä niin ilon kuin murheenkin päivinä koettuja, kiittämään Jumalaa Hänen armoteois-